

YENİ BİR EĞİTİM YAKLAŞIMI AKILCI-İSTEK KURAMINA GİRİŞ¹

Ömer ÖZBEK, Hüseyin KOTAMAN

Harran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi
Anabilim Dalı, Şanlıurfa

İlk Kayıt Tarihi: 28.11.2012

Yayına Kabul Tarihi: 09.07.2013

Özet

Çalışmanın amacı yeni bir eğitim kuramı olarak geliştirmeye başladığımız akılcı istek kuramını tanıtmaktır. Her ölçüm hata içerir bu nedenle dışarıdan gelen bilgi ile eksiksiz olana tam olana yani yasaya ulaşamaz. Fakat insanlar tarih boyunca pek çok doğa yasasına ulaşmışlardır. Bu yüzden akılcı istek kuramıyla doğa yasalarının aklımızda tohum olarak var olduğunu, aklımızın yasaları ile doğa yasalarının bir ve aynı olduğunu öne sürmekteyiz. Bu nedenle öğrenmek insanın kendide olanı, kendinin yapmasıdır. Bu süreci başlatan ve sürmesini sağlayan şey insanın başka isteklere duyduğu akılcı istektir. Öğrenme sürecinde öğrenci olumsuzlama, çaba, mücadele, dönüştürme, yaratma ve keşfetme aşamalarından geçerek bilgiyi kendinin yapar.

Anahtar sözcükler: Akıl, özgürlük, istek, eğitim, bilinç.

INTRODUCTION TO A NEW EDUCATIONAL APPROACH RATIONAL-WILL THEORY

Abstract

Purpose of this study is to introduce our new educational theory rational-will theory. Every measurement contains error therefore it is not possible to reach laws of nature. However throughout history humanity has reached laws of nature. As rational-will theory we claim that laws of nature embedded in our minds as seeds and laws of nature and laws of our minds are one and same thing. Therefore, learning is making what is already in you, yours. Rational-will initiate this process. During learning process students goes through following processes: Focusing conscious on the subject, effort, transformation, struggle, create and discover.

Keywords: Mind, freedom, will, education, consciousness

1. Bilginin Kaynağı

Bu çalışmada davranışçılık, yapılandırmacılık, toplumsal yapılandırmacılık, ve ilerici eğitim gibi ülkemizde ve dünyada hâkim eğitim kuramlarından farklı özgün bir eğitim kuramı olan “akılcı istek” kuramının başlangıç aşamasının tanıtılması amaçlanmıştır. Bugün eğitim sistemimize hâkim olan veya eğitim sistemimiz dönüştürülmesi için önerilen davranışçılık, yapılandırmacılık, toplumsal yapılandırmacılık ve John Dewey’in ilerici eğitimi gibi eğitim kuramları bilginin kaynağının ya tamamıyla dış etkenler olduğunu ya da insanın bilgi sahibi olmadığını fakat dış etkenlerle kurduğu etkileşim sonucunda bilgiyi yapılandırıldığını ve kazandığını öne sürmektedirler. Tarihsel akılcılar ise bilginin (yasanın, gerçeğin) insan aklında zaten var olduğunu belirtmişlerdir. İnsanda doğuştan gelen yasalar vardır, önemli olan ise bunlara ulaşabilmektir. Bunun en ünlü yöntemi ise Sokrates’in ‘doğurtma’ yöntemidir. Bir benzetme ile açıklayacak olursak öğrencide kütüphane kavram bilgisi vardır, fakat kendisi bunun farkında değildir. Öğretici öğrencinin kendi kütüphanesinin farkına varmasını ve gerekli kitabı bulup okumasını sağlamalıdır. Akılcılar ne yazık ki insan aklının yasaları ile doğa yasalarının bir ve aynı şey olduğunu ve insanın aklında yer alan yasaların tohum halinde yer aldıklarını; ancak açılma süreci ile insanın bütüne ulaştığında bu yasaları kendisinin yaparak geliştiğini görememişlerdir. Bizim temel önermemiz işte budur. Doğa yasaları ve insan aklının yasaları bir ve aynı şeydir, çünkü insan doğanın ürünüdür. Öyleyse doğada olan her şey insanda da vardır. Bu yasalar insan aklında olgunlaşmış biçimde yer almazlar. Yasalar aklımızda tohum halinde yer almaktadırlar ve ancak insanı özgürleştiren bir eğitim sayesinde açılabilirler. Bu açılma kişinin gelişmesini, özgürleşmesini ve böylece insanlaşmasını sağlamaktadır. Özgürleştirmeyen eğitim insani eğitim değildir. Bu nedenle özgürlüğün de ne olduğunu bilmek gerekmektedir.

Özgürlük aklın yasalarına ulaşan insanın koşullarının üstüne çıkabilmesidir (Özbek, & Kotaman, 2011). Örneğin bir insan ateş yakmanın yasasını bilmiyorsa o zaman ısınmak için hava koşullarına bağımlıdır. Ateşi tesadüfen bulsa bile ateşi canlı tutmak zorundadır bu sefer de ateşe bağımlı hale gelmiş olur. Belki de bu yüzden insanlar uzun yıllar ateşe taptılar. Fakat bir kez ateş yakmanın yasasına ulaşan insan artık istediği zaman ateş yakabilir hale gelir. Artık gece görebilir, soğukta ısınabilir ve böylece koşulların üstüne çıkmış olur. Yasaya egemen olmak yasayı yok sayma olanağı sağlamaz yasa gerçek olduğundan zaten vardır yasaya egemen olan yasaya uygun davranarak özgürleşebilir. Yani ateş yakmak isteyen kişi ancak ateş yakma yasasının gereklerine uyarak ateş yakabilir ve özgürleşebilir. Ateş yakabilen insan artık yeni bir insandır. İşte bu nedenle insanın sürekli gelişmesini ve yenileşmesini sağlayan eğitim insanın özgürleşmesine de katkı sağlar. Özgürleşmek ancak aklın yasalarına ulaşmakla mümkündür. Bizden önce ulaşılmış yasaları öğrenme sürecinde de o yasaları yine kendimizin yapmamız gerekmektedir. Fakat bu yasalara daha önceden ulaşıldığı için bu süreç yeni bir yasaya ulaşma sürecinden daha çabuk ve kolay gerçekleşmektedir. Yine de kişi eğitim sırasında kendinde olanı ortaya çıkarıp ona sahip olmalıdır.

Her şeyin insan aklında var olduğunu öne sürüyoruz, çünkü en hassas ölçüm araçları ile yapılan ölçümler bile hata payı içermektedirler. Bütün ölçümler en son noktada duyularımıza dayanmaktadır ve duyularımız yanıltıcıdır. Duyularımız kişiden kişiye değişir; bazı insanlar diğerlerinden daha iyi görürler, duyarlar, tat alırlar. Duyularımız kişinin kendi içinde de zamanla değişirler, yaşlandıkça kişinin duyuşsal keskinlikleri azalır. Duyularımız kişiden kişiye ve kişinin kendi içinde değişiyor iken, gözlem ve ölçme sonucunda topladığımız veriler en son noktada duyularımıza dayandığı için mutlaka bir hata payı içeriyor iken insanlık nasıl oluyor da suyun kaldırma gücü, Pisagor bağıntısı, Furoier serileri gibi evrensel yasalara ulaşmıştır? Bu soruya verdiğimiz yanıt yukarıda da açıkladığımız gibi, bu doğa yasalarının doğanın ürünü olan aklımızda var olduğudur. Akıl yasa olduğu için de herkeste eşittir. Bu nedenle her insan akla uygun olanı öğrenebilir çünkü bu zaten kendisinde tohum olarak vardır.

Görüldüğü gibi kuramımız öğrenimde temel unsur olan bilginin (yasanın) kaynağı konusunda diğer kuramlardan ayrılmaktadır. Davranışçı yaklaşım insanı boş bir levha olarak kabul eden John Lock'un düşüncesi doğrultusunda öğrenmeyi insanın dış uyaranlar tarafından doldurulma süreci olarak görmüştür (Atkinson, Atkinson, & Hilgart, 1995; Cüceloğlu, 1997). Fakat hayvanların duyu verileri daha gelişmiş olmasına rağmen onlar bizim kadar öğrenmemekte ve gelişmemektedirler. Hayvanlar daha çok veri sahibidirler. Örneğin bir köpeğin beyninde koku bölgesi 125 santimetrekare yer kaplarken, insanda bu bölge beş santimetrekaredir. Köpekler bize oranla koku konusunda çok daha iyi veri toplayabilmektedirler fakat kokunun ne olduğunun, nasıl oluştuğunun bilgisine ulaşamadıkları için parfüm veya koku bombası veya koku denetleyicisi yapamamaktadırlar. Dış uyaran yollu ile eğitime çalışılan öğrenci kendisi olamamaktadır. Bu tür bir öğrenci doğal bilinç aşamasını geçememektedir. Doğal bilinç duyu verilerini gerçek sanan analitik düşünen yapımızdır. Doğal bilinç düzeyinde kalıp duyu verileri ile gerçeğe ulaşmaya çalışan öğrenci başkası adına şekillenmektedir. Bu nedenle öğrendiği şeyi kendisinin yapamamaktadır. Öğrenmeye çalıştığı şey ile bütünleşemeyince henüz ortaya çıkmamış olanı ortaya çıkaramamaktadır. Sadece dışarıdan aldığı eğitimi bükerek veya onu en iyi şekilde tekrar ederek yaşamaya çalışmaktadır. Bu tür eğitim ile sirk hayvanları da pek çok beceri kazanabilmektedirler fakat bu hayvanların hiçbiri yeni bir bilgiye ulaşmamakta, hiçbiri yeni bir gerçeği ortaya çıkaramamaktadır. Bu tür bir insan atom bombası yapabilir. Fakat atom kuramı geliştiremez. Öğrencinin öğrenebilmesi için kendisinin insan olarak varlığını görüp insan olarak gelişmesi gerekmektedir. Böyle bir insan atom bombası da yapmaz. Bu tür bir insan yapılmış tekrar etmek yerine özgün şeyler bularak insanlığını kanıtlama çabası içinde olacaktır.

Yapılandırmacı yaklaşım nasıl doğada bir denge varsa insanın da sürekli denge aradığını ileri sürmüştür. Öğrenme süreci bilişsel dengenin bozulması ile başlamaktadır. Kişi yeni bir uyaran ile karşılaştığında bilişsel denge bozulmaktadır. Bilişsel dengeyi yeniden kurmak isteyen kişi elindeki mevcut bilişsel yapılar olan şemaları kullanarak yeni durumu anlamlandırmaya çalışmaktadır. Eğer yeni durumu eski şemaları ile an-

lamlandıramazsa o zaman yeni şemalar oluşturarak ya da eski şemalarını geliştirerek yeni duruma uyum sağlamaktadır. Öğrenmeyi ve gelişmeyi sağlayan bilişsel dengeyi bozan dış uyaranlardır (Piaget, 1979, 2008, 2009, Yavuzer, 1997).

Gördüğümüz gibi yapılandırmacı yaklaşımda bilginin legonun parçaları gibi olgunlaşma sonucunda belli bir düzeye gelmiş beyin tarafından bütünleştirilerek yeni kavramlar oluştuğunu öne sürmektedir. Bu yaklaşımda kavramlar yine insanın dışındadırlar. İnsan ne kadar çok yeni uyaranla karşılaşır ve bunlarla ne kadar çok deneyim yaşarsa, bunlarla ilgili ne kadar çok duyu verisi toplarsa bunları kendisine katması o kadar mümkün olacaktır. Kavram bir şeyin zihinsel tasarımı olarak tanımlanmıştır. Kişide kavram gelişimi ise ancak o şey ile duyuşsal olarak çok karşılaşma sonucunda geliştiği belirtilmiştir. Örneğin çocuk doğduğunda kendisinde ağaç kavramı yoktur. Çocuk ağaçla ilk karşılaşta ağaç kendisinde olmayan peyeni bir şeydir. Burada davranışçı yaklaşımdan farklı olarak insanda içsel merak olduğu için çocuğun ağacı öğrenmek ve böylece onu anlamlandırmak istediği belirtilmiştir. Kişinin kendi öğrenme merakına vurgu yapılmıştır. Bu merak doğrultusunda harekete geçen kişi ne kadar çok ağaç örneği ile karşılaşır, ne kadar çok ağaca dokunursa, ne kadar çok ağaçtan meyve yerse, yani ağaca dair ne kadar çok duyu deneyimi yaşarsa ağaç kavramının o kadar gelişeceğini öne sürülmektedir. Burada kavramın oluşumunu belirleyen yine dışsal etkidir. İnsan bütün ağaç türlerini göremeyeceğine, hepsine dokunamayacağına göre nasıl oluyor da daha önce görmediği bir ağacı gördüğünde onun ağaç olduğunu anlayabiliyor? Eğer kavramı legonun parçalarının beynimizde bütünleştirilmesi sayesinde kavramlaştırıyorsak o zaman legonun bazı parçaları hem bütün parçalara ulaşamadığımız için hem de parçaların kendileri bizim beynimize eksik geldikleri için kavramın bütününe ulaşamayacağız demektir.

Toplumsal yapılandırmacı yaklaşım bilginin toplumsal ilişkiler sürecinde ortaya çıktığını, yaratıldığını ve kazanıldığını belirtmektedir. Bu yaklaşımda çocuk kazandığı her bir beceriyi bir alet olarak kullanarak öğrenme sürecini kolaylaştırmaktadır. Örneğin dil öğrenmeyi kolaylaştıran en önemli araçtır. Bu yaklaşımda öğrenimin kültürel ortamdan etkilendiğini belirtmiştir. Örneğin Vygotsky (1978) Kuria Asyadaki okuma yazma bilmeyen dağlarda yaşayan toplumların sadece durumsal kategoriler kullandıklarını çekiç, gergi ve iş masası gibi iş yapmakta kullandıkları eşyaları aynı kategoriye koyduklarını belirtmiştir. Öte yandan aynı toplumsal kökenden gelen fakat belli bir eğitim almış yetişkinlerin nesnelere araçlar (çekiç, gergi) ve üstünde çalışılacak nesne (iş masası) olarak iki kategoriye böldüklerini belirlemiştir. Eğitim sayesinde oluşturulan çevresel ortam gelişmiş ve bu sayede insanlar daha üst düzey soyutlamalar yapabilir hale gelmişlerdir (Karpov, & Haywood, 1998; Karpov, & Bransford, 1995; Bodrova, & Leong, 1996; Vygotsky, 1978). Toplumsal yapılandırmacı yaklaşımda da bilgi yine dışardadır. Öğrenimi belirleyen kültürel unsurlardır. Oysa akıl herkeste olduğundan ve eşit olduğundan öğrenimi belirleyicisi öğrenenin kendisidir.

Yapılandırmacı ve John Dewey'in (1897, 1906, 1968) ilerici eğitim anlayışı doğrultusunda yaparak yaşayarak öğrenme kavramı deneme-yanılma öğrenmesi olarak

algılanmaktadır. Böyle bir öğrenme hayvanın öğrenmesidir. Kafasını duvara çarpan bir köpek de bir daha ki sefere koşu koşu gidip o duvara çarpılmaması gerektiğini bilir hale gelir. İnsanın öğrenmesinde ise öğrenmenin sağladığı gelişim kişinin geleceği ön görebilmesine olanak verir. Ayrıca her şeyi deneme-yanılma yolu ile öğrenmek demek çok büyük bir zaman kaybı demektir. Zaman kaybının dışında çocuk öğrenme sürecinde deneme-yanılmaları sonucunda yanlış genellemelere de varabilir ve bu öğrenmeler ileriki öğrenmelerinin önünde engel oluşturabilir. Örneğin, bir çocuğun akvaryuma demir para attığını düşünelim. Çocuk Burada demir paranın batıp batmayacağını deneme yanılma yoluyla deneyimlemiştir. Çocuk bu etkinliği sadece attığı paraların suyun dibine gitmesinden hoşlandığı için yapabilir ve bu etkinliğe hiçbir şey katmadan uzun zaman sürdürebilir. Bu etkinlik sonucunda kendi deneyimleri doğrultusunda demir şeyler batır gibi yanlış bir genellemeye varabilir. Bu genelleme sonucunda çocuk artık bir şeyi öğrendiğini düşüneceği için ileride bu çocuğa suyun kaldırma yasasını öğretmek zor olacaktır çünkü çocuk ben biliyorum demir batır suyun kaldırma yasası varsa onu niye kaldırmıyor diyebilecektir. Öğretmenin bu yanlış genellemeyi de aşması gerekecektir. Bütün bunların yanı sıra soyut konuların çoğunu deneme yanılma sonucu, yaparak yaşarak öğrenmemiz pek mümkün değildir. Eğer öyle olsaydı Pisagor bağıntısını geometri ile sürekli günlük yaşam içindeki deneyim yolu ile uğraşan Mısırlılar bulurlardı. Hâlbuki Mısırlılar belki de uygulama ile uğraşmaktan düşünmeye yeterince zaman bulamadıklarından o yasaya ulaşamadılar. Bu nedenle öğrenmede uygulamalı çabadan daha önemli olan düşünsel çabadır. Bizim iddiamız bu noktada devreye girerek öğrenmenin ne olduğunu ve nasıl gerçekleştiğini açıklamaya çalışmaktadır.

1.1. Öğrenmenin Tanımı

Öğrenme kişinin kendinde olanın bütününe ulaşip, onu kendinin yaparak ona sahip olması ve bu sayede varsıllaşarak, açınımlar ve açılımlar yaparak gelişmesi ve özgürleşmesidir. Öğrenme kişinin kendisinde var olanı dışarıda bulması sonucunda kendisine dönmesi sayesinde gerçekleştirmektedir. Örneğin Arşimet'in hamamda yıkanmak için girdiğinde havuzda kendi oylumu kadar suyun taşıdığını görmesi ile oylum yasasına ulaşması. Burada oylum yasası zaten Arşimet'in aklında vardı Arşimet kendisinde var olanı karşıda gördü ve böylece kendisinde var olan açıldı. Eğer bu yasa Arşimet'te olmasaydı istediği kadar hamamda yıkanmaya gitsin buna ulaşamazdı. Bu nedenle öğrenmede belirleyici olan iç süreçtir, yani kişinin kendi eylemidir. İnsanın insanlaşma süreci yani gelişimi kendi eyleminin ürünüdür. Gelişmek insanın kendini olumsuzlaması sonucu, kendini aşma çabasına girmesi, bu çabanın sonucunda olumsuzlamayı olumsuzlayarak tekrar kendine başlayabilmesidir. Yani kişinin kendini olumsuzlayıp yeniden kendine başlamasıdır. Burada ki başlangıç geçmişte olmuş bütün gelişimi de içinde barındırır. İnsan kendinde olanı bütününe ulaştırıp onunla bütünleşebildiğinde öğrenmektedir. Bu durumda da yeni ulaştığı nokta eskisini de kapsamakta fakat onu aşmaktadır. Kişi bir şeyi öğrendiği zaman sanki onunla doğmuş gibi davranmaktadır. Bu süreci başlatan ve kişinin öğrenmek için emek harcamasını

sağlayan ise istektir. Çalışmanın geri kalanında bu kavramlar doğrultusunda şekillendirilen eğitim düşüncemiz açıklanmıştır

2. Öğrenme ve İstek İlişkisi

Kişinin kendinde olanı kendinin yapma yani öğrenme sürecini başlatan yine kişinin isteğidir. İstek kişinin öğrenmek için çaba, mücadele, olumsuzlama, keşfetme ve yaratma sürecinde eylem ortaya koyarak öğrenmesini mümkün kılmaktadır. İnsan sadece istek duyan değil istediğini bile bilen bir varlıktır. Yani isteğinin bilincinde olduğu için kendi isteği üzerine de düşünebilmektedir. Böylece isteğini yönlendirebilmekte ve sürdürebilmektedir. İstek temel olarak eksikliklerimiz sonucu ortaya çıkmaktadır. Bitkiler ve hayvanlar da eksik varlıklardır. Fakat eksikliklerinin bilincinde değildirler. Bir hayvan acıktığı zaman yemek yemeyi ister. Yemek yeme eylemini ve bu eyleminin nedenini bulabilmesi için kendi üstüne çıkıp bu eyleme yukarıdan bakabilmesi lazımdır. Böylece hayvan ben acıktığım zaman yemek yemek istiyorum bu istediğimi nasıl daha iyi doyururum noktasına gelebilir. Fakat hayvan bunu yapmamaktadır. Bu nedenle hayvanda akılcı değil gereksinimden doğan istek ortaya çıkmaktadır. Hayvan doğanın üstüne çıkamadığı için istediğini karşılaştırlarken doğada yükselmektedir yani bir aslan bir ceylanı yerken ona karşı üstünlüğünü ortaya koymaktadır fakat ceylana egemen olmadığı için tekrar doğanın içine düşmek zorunda kalmaktadır. Yani ceylan yetiştirip çiftlik kuramamaktadır. Bu nedenle doyduktan sonra tekrar doğanın içine düşüp yeniden ceylana bağımlı hale gelmektedir. Aslanda bilinç gelişmiş olsaydı kendi gereksinimi üzerine düşünebileceğinden gereksinimden daha fazlasını isteyebilecekti ve bu isteğin yerine gelmesi de ancak nesnenin bilgisine sahip olmaktan geçeceğinden aslanın öğrenme çabası içine girmesi gerçekleşecekti.

Hayvanın duyduğu istek sadece varlığa karşı duyulan bir istektir. Böyle bir istek, isteyeni o varlığa bağımlı hale getirdiği için gelişmeyi sağlamamaktadır. Örneğin çan eğrisi sisteminde eğitim gören bir öğrencinin takdir almak istediğini düşünelim. Burada istek bir nesneye yönelmiştir. Bu noktada özgür istek yok olmuştur. Öğrenci takdir bağımlısı olmuştur. Takdir almak için kopya çekebilir, öğretmene yağcılık yapabilir, çan sisteminde yüksek nota ulaşmak için diğer arkadaşlarının düşük notlar almaları için çaba harcayabilir. Varlığa duyulan istek insanı varlığa bağımlı hale getirdiğinden insanlar arasında çatışmaya da neden olmaktadır. Örneğimizde de gördüğümüz gibi kişi takdire ulaşmak için diğer arkadaşlarını engellemeye çalışabilir bu da çatışmalara neden olabilir. Bu istek geliştirici olmaktan çok yıkıcı olmaktadır. Bu nedenle davranışçı yaklaşımın temelini oluşturan ödül ceza sistemi öğrenciyi öğrenmek ve gelişmek için güdülenmekten çok öğrencinin kendisine yabancılaşmasına neden olmaktadır. Sadece ödülü almaya veya cezadan kaçınmaya odaklanan öğrenci asıl odaklanması gereken şey olan öğrendiği konuya odaklanmamaktadır. Öğrenci aklını öğrenmesi gereken konuya verememektedir çünkü öğrencinin akli alacağı ödülde veya kaçınacağı cezadadır. Öyleyse öğrenmeyi sağlayan nasıl bir istektir?

Gereksinimlerini, diğer nesnelere, insanları, varlıkları düşünebilen bilince sahip olan insanın yarattığı istek öğrenmeyi mümkün kılmaktadır. Bu tür bir istekte kişi varlığa değil başka bilgiye ve düşünceye yönelmektedir. Diğerinin isteği ile bulunduğu noktada bu isteği aşmak çabası içine girdiğinde öğrenebilmektedir. O halde insanın gelişmesini ve öğrenmesini sağlayan istek kişinin kendi varlığı ile bağıntılı olmayan, seyredilen şeyi eylemle dönüşüme uğratarak bağımsız olan varlığında onu ortadan kaldırmak, onu bu kendi bağımsızlığında olumsuzlayarak kişinin kendine katması, kendinin kılması ve kendi beninde soğurmasıdır. Bu tanımlamayı örnekendirerek daha açık hale getirmeye çalışalım. Bir çocuğun toplama işlemi ile karşı karşıya olduğunu düşünelim. Matematik çocuğun aklında vardır. Fakat bu aşamada henüz ortaya çıkmamıştır bu nedenle toplama işlemi çocukta eksiktir. İşte onu ortaya çıkarma eğilimi isteği harekete geçirir. Toplama henüz çocuğun aklında açılmamıştır bu nedenle öğretmenin tahtada gösterdiği işlemler çocuğun kendi varlığı ile bağıntısız, sadece seyrettiği şeylerdir. Çocuk dersi dinlemeye başladığı andan itibaren konu ile ilgili eyleme geçmiştir. En azından dersi dinleme eyleminde bulunuyordur. Dinleme eylemi sırasında da öğretmenin söylediklerini olduğu gibi almaz. Onları kendince dönüşüme uğratar çünkü dinlediği şeyler kendi duyu organları aracılığıyla beynine iletilmekte ve beyninde pek çok çağrışıma yol açmaktadır. Çocuğun bilgiyi dönüştürmesi için sadece dinlemek yetersizdir çünkü duyu verileri gerçek bilgi sağlamazlar. Çocuğun toplama öğrenmesi için toplama işlemleri yapması gerekmektedir. Toplama işlemleri yapmaya başladığı zaman çocuğun bilinci kendisini düşünmemektedir, toplama işlemlerini düşünmektedir. Bu nedenle çocuk kendisini olumsuzlamış bilincine toplama işlemlerini yerleştirmiştir. Çocuk ne zaman bu olumsuzlamayı tekrar olumsuzlar yani çözdüğü toplama işlemleri sayesinde kendinde var olan matematiğin ortaya çıkmasını sağlarsa o zaman artık toplama olumsuzlamış olur çünkü toplama ile ilgili düşünülecek bir şey kalmamıştır. Toplama artık çocuğun olmuştur. Böylece çocuğun isteği gerçekleşmiş ve çocuk eksikliğini gidererek daha gelişmiş bir insan olmuştur.

2.1. İsteğin Doğuşu

İsteğin olabilmesi için isteyen bir benin var olması gereklidir. Bu nedenle insanın benlik kazanarak yaşadığının farkına varması, istekte bulunmasını mümkün kılmıştır. İnsanda benliğin gelişmesi aynı zamanda bilincin gelişmesi sağlamıştır. Yeni doğan bir bebek sadece bütünün bir unsurudur. Bebek geliştikte kendisi olmaya benliğini kazanmaya başlar. İki buçuk, üç yaşlarına geldiğindeyse kendi işlerini görebilmesini sağlayan, yürüme, konuşma, yemek yeme, tuvaletini yapma gibi bir takım becerileri kazanmıştır. Böylece gitgide özgürleşen bebeğin bütünden ayrılması hızlanır. Bu aşama bebeğin bilinç oluşturma aşamasıdır. Bilinç düşünen ve isteyen şey olduğundan bebeğin bilinci geliştikçe isteği de gelişir. Bu dönemdeki bebekler her şeyi kendileri yapmak isterler çünkü kendilerine bakan insanlardan ayrı olarak bir benliklerinin olduğunu onlara ve kendilerine kanıtlamaya çalışmaktadırlar.

Bebeğin kendi varlığının bilincine varması ile istek de ortaya çıkmış olur. Bebek bir şeyleri sürekli kendisi yapmak ve böylece gelişmek ister. Çünkü insan ancak ve

yalnız kendi eyleminin ürünüdür. Burada isteğin ortaya çıkmasında zorun yerini açıklamamız uygun olacaktır. Zor yasadır, gerçektir ve insan ona ulaştıkça gelişmektedir. İnsan ona ulaşamazsa asla insan olamayacaktır. Zor güç demek, saldırganlık demek değildir. Bebek örneğimize geri dönecek olursak. Bebeğimizin yürümeye çalıştığını düşünelim. Burada ki zor yürüme davranışının bilgisine, yasanın ulaşmaktır. Bebek insan olduğu için insanca olana yani yürüme potansiyeline ve eğilimine zaten sahiptir. Zoru aştığında insani olana ulaşacağı için zoru aşmayı da ister. İstek olduğu için çaba göstermekten çekinmez. Yalnız Burada çocuk henüz doğal bilinç aşamasında olduğundan, çocuğun desteklenmesi gerekmektedir. Yani insani olana doğru yönlendirilmesi ve çabalarını sürdürme yolunda desteklenmesi şarttır. Bu olduğunda zor bebekte istek yaratacaktır bu sayede bebek yürüyebilecek çabayı gösterip, yürüme becerisini kazanacak ve kendi insanlığında gelişecektir. Bu destek gerçekleşmezse yani eğitim olmazsa insan aklında var olan tohum beslenemediği için açılmayan çiçek gibi olduğu yerde kalacaktır.

3. Bilincin Akla Yönlendirilmesi ve Eğitim

Benliğimizin düşündüğü ve istediği şeyler değiştiği için bilinç geçicidir ve sürekli akış içersindedir. Bilinç akla ve gerçeğe yönlendirilmelidir. Öğrenci öğrenen bir ben olduğunun bilincinde olursa ancak öğretmenin açıklamaya çalıştığı konu ile düşünsel olarak uğraşabilecek ve kendinde açılıma giderek öğrenebilecektir. Aksi halde kendisine sunulana tekrarlayan bir robot olmaktan öteye gidemeyecektir. Örneğin öğretmenin tarih dersinde olduğunu ve İstanbul'un fethinin anlatıldığını düşünelim. Eğer öğrenci sadece öğretmenin ağzından çıkan her şeyi sınavda buradan soru gelebilir diye yazma derdindeyse o zaman öğrenci dinlediği konunun bilincinde olmayacaktır. Tıpkı yemek yediği sırada eylemi yapan fakat eylemi yaptığının bilincinde olmayan bir hayvan gibi öğrenci de eylemin içinde kaybolup gidecektir. Eylemin içinde kaybolduğunda kendisine dönemeyecek, kendisine dönemediğinden eyleme dair eksikliğini fark edemeyecek ve bu eksikliği fark edemediği için öğretmenin öğretime isteğine yönelik bir istek geliştiremeyecektir. Öğrenci öğrendiği konunun bilincinde olup, İstanbul'un Fethi sırasında neler olmuş olabileceğini düşünmeye başlarsa öğrenmeye başlayacaktır. Çünkü kendinin bilincinde olan öğrenci tarihsel süreç içinde yaşayan insanların da kendisi gibi gerçek kişiler olduklarını bilecektir. Böylece onların ihtiyaçlarını, isteklerini, duygularını, düşüncelerini daha iyi anlayabilecektir. Tarih insan aklının gelişimidir. Tarih masal olmaktan çıkıp gerçek insanların geçmişte gerçekleştirdikleri eylemler halini alacaktır. O zaman öğrenci "Nasıl olmuş da surları yıkabilmişler?", "bu kadar uzun süre kuşatma yapan askerleri saldırmaktan vazgeçmelerini engelleyip nasıl güdeleyebilmişler?", "bu kadar askeri nasıl örgütlemişler, nasıl donatmış, nasıl beslemişler?", "suların içinde kalan zamanın İstanbulluları neler yaşamışlardır?" vb. soruları kendilerine sorabilir ve bunlar üzerine düşünebilirler. Böylece o insanların isteğine yönelerek öğrenme sürecine girmiş olur. Bunu yapmaya başladığı noktada öğrenci bilgiyi kendinin yapmaya başlayacağı için öğrenme başlamış olacaktır. Çünkü öğrenme insanın kendinde olan bilgiyi açığa çıkarıp onu kendisinin yaparak, geliş-

mesini ve özgürleşmesini sağlayan süreçtir.

Öğrencinin öğrendiği şeyin bilincine varıp onun üstünde düşünmeye başlamasını sağlayabilmesi için öğretmenin ders anlatım sürecinde sorularla öğrenciyi yönlendirmesi öğrencinin sadece yaptığı eyleme (not tutmaya) dalıp gitmesini engellemesi gerekmektedir. Öğretmen öğrencinin bilincini akla ve gerçeğe yönlendiren kişidir. Örneğin öğretmen dersi anlatırken öğrencilerinden not tutmayı bırakmalarını ve o günün koşullarını düşüncelerini isteyebilir. Öğrencinin kendine sorular sormaya başlaması için öğretmen “acaba kuşatmanın uzaması askerleri ve komutanları psikolojik olarak nasıl etkilemiş olabilir?”, gibi sorular sorabilir. Bunun ardından öğrenciler düşünmeye başlayacaklarından öğrencilerin düşüncelerini söylemeleri için onlara fırsat tanınmalı ve tartışma ortamı yaratmalıdır. Böylece öğrenci öğrenmeye çalıştığı konuyu bilincine taşıyıp onun üzerine düşünme olanağını yakalayacaktır.

Öğretmenin eğitim noktasına en önemli görevinin öğrencinin bilincini gerçeğe yönlendirmek olduğunu gördük. Öğretmen çocuğun bilincini gerçeğe yönlendirerek çocukta aklın doğrultusunda bir istek oluşturmalıdır. Bunun yanı sıra ders sırasında çocuğun bilincinin dağılmasını engellemelidir. Çocuğun bilincinin başka alanlara kayıp gitmesine izin vermemelidir. Bilincin başka alanlara kaymaması gibi kendi eylemi içinde de yok olup gitmemesine dikkat etmelidir. Yani sadece not tutan ama neyin notunu, niye tuttuğunu düşünmeyen öğrencinin öğrenemeyeceğini bilip bu gibi durumlara müdahale etmelidir.

3.1. Bilincin Parçalanmasının Önlenmesi

Benliğimizin düşündüğü ve istediği şeyler değiştiği için bilinç geçicidir ve sürekli akış içerisinde. Bilinç akla ve gerçeğe yönlendirilmelidir. Öğrenci öğrenen bir ben olduğunun bilincinde olursa ancak öğretmenin açıklamaya çalıştığı konu ile düşünsel olarak uğraşabilecek ve kendinde açılıma giderek öğrenebilecektir. Aksi halde kendisine sunulanı tekrarlayan bir robot olmaktan öteye gidemeyecektir. Örneğin öğretmenin tarih dersinde olduğunu ve İstanbul’un fethinin anlatıldığını düşünelim. Eğer öğrenci sadece öğretmenin ağzından çıkan her şeyi sınavda buradan soru gelebilir diye yazma derindeyse o zaman öğrenci dinlediği konunun bilincinde olmayacaktır. Tıpkı yemek yediği sırada eylemi yapan fakat eylemi yaptığının bilincinde olmayan bir hayvan gibi öğrenci de eylemin içinde kaybolup gidecektir. Eylemin içinde kayıp olduğunda kendisine dönemeyecek, kendisine dönemediğinden eyleme dair eksikliğini fark edemeyecek ve bu eksikliği fark edemediği için öğretmenin öğretme isteğine yönelik bir istek geliştiremeyecektir. Öğrenci öğrendiği konunun bilincinde olup, İstanbul’un Fethi sırasında neler olmuş olabileceğini düşünmeye başlarsa öğrenmeye başlayacaktır. Çünkü kendinin bilincinde olan öğrenci tarihsel süreç içinde yaşayan insanların da kendisi gibi gerçek kişiler olduklarını bilecektir. Böylece onların ihtiyaçlarını, isteklerini, duygularını, düşüncelerini daha iyi anlayabilecektir. Tarih insan aklının gelişimidir. Tarih masal olmaktan çıkıp gerçek insanların geçmişte gerçekleştirdikleri eylemler halini alacaktır. O zaman öğrenci “Nasıl olmuş da surları

yıkabilmişler?”, “bu kadar uzun süre kuşatma yapan askerleri saldırmaktan vazgeçmelerini engelleyip nasıl güdüleyebilmişler?”, “bu kadar askeri nasıl örgütlemişler, nasıl donatmış, nasıl beslemişler?”, “suların içinde kalan zamanın İstanbulluları neler yaşamışlardır?” vb. soruları kendilerine sorabilir ve bunlar üzerine düşünebilirler. Böylece o insanların isteğine yönelerek öğrenme sürecine girmiş olur. Bunu yapmaya başladığı noktada öğrenci bilgiyi kendinin yapmaya başlayacağı için öğrenme başlamış olacaktır. Çünkü öğrenme insanın kendinde olan bilgiyi açığa çıkarıp onu kendisinin yaparak, gelişmesini ve özgürleşmesini sağlayan süreçtir.

Öğrencinin öğrendiği şeyin bilincine varıp onun üstünde düşünmeye başlamasını sağlayabilmesi için öğretmenin ders anlatım sürecinde sorularla öğrenciyi yönlendirmesi öğrencinin sadece yaptığı eyleme (not tutmaya) dalıp gitmesini engellemesi gerekmektedir. Öğretmen öğrencinin bilincini akla ve gerçeğe yönlendiren kişidir. Örneğin öğretmen dersi anlatırken öğrencilerinden not tutmayı bırakmalarını ve o günün koşullarını düşüncelerini isteyebilir. Öğrencinin kendine sorular sormaya başlaması için öğretmen “acaba kuşatmanın uzaması askerleri ve komutanları psikolojik olarak nasıl etkilemiş olabilir?”, gibi sorular sorabilir. Bunun ardından öğrenciler düşünmeye başlayacaklarından öğrencilerin düşüncelerini söylemeleri için onlara fırsat tanımalı ve tartışma ortamı yaratmalıdır. Böylece öğrenci öğrenmeye çalıştığı konuyu bilincine taşıyıp onun üzerine düşünme olanağını yakalayacaktır.

Öğretmenin eğitim noktasına en önemli görevinin öğrencinin bilincini gerçeğe yönlendirmek olduğunu gördük. Öğretmen çocuğun bilincini gerçeğe yönlendirerek çocukta aklın doğrultusunda bir istek oluşturmalıdır. Bunun yanı sıra ders sırasında çocuğun bilincinin dağılmasını engellemelidir. Çocuğun bilincinin başka alanlara kayıp gitmesine izin vermemelidir. Bilincin başka alanlara kaymaması gibi kendi eylemi içinde de yok olup gitmemesine dikkat etmelidir. Yani sadece not tutan ama neyin notunu, niye tuttuğunu düşünmeyen öğrencinin öğrenemeyeceğini bilip bu gibi durumlara müdahale etmelidir.

4. Öğrenme Süreci

Öğrenmenin oluşmasında temel öge olumsuzlama, çaba, mücadele, yaratma, dönüşüme uğratma ve keşfetmedir. İnsan öğrenme sürecinde belli bir şeyin bilgisine varmaya çabalamaktadır. Öğrencinin kendisinin yaratma sürecine girebilmesi, akılda yeni açılımlara ulaşabilmesi için öncelikle insanlığın akılda ulaştığı açılımlara yani insanlığın birikimine ulaşması gerekmektedir. Bu noktada öğrenci o birikimi kendisinin yapmalıdır. İnsan böyle bir ortama doğar. İşte Burada daha önce de belirttiğimiz bir gerçeğin öğrenme sürecinde ki önemi yine ortaya çıkmaktadır. Bu gerçek; insan aklında her şeyin olduğu, aklın zorunluluk olduğu için herkeste eşit olduğu ve bu nedenle aklın ürünü olan her şeyi her insanın öğrenebileceğidir. Bütün bilgiler aklımızda tohum olarak yer almaktadır. Önemli olan bu tohumun açılması ve açıldığı noktada da bütün olmasıdır. Örneğin her insan iki ayaküstünde durabilir, yürüeyebilir

ve daha sonra koşabilir çünkü bütün bunların bilgisi aklımızda vardır. On dokuzuncu yüzyılda Fransa’da bulunan hayvanlar tarafından yetiştirilen Averoy’un Kurt Çocuğu iki ayağı ile koşamamıştır çünkü çevre unsurları aklının açılım yapabilmesi için aklını yeterince besleyememiştir. Akılda yer alan bu bilgiler diğer insanların sayesinde yani eğitimle açılmadığı zaman çocuk kendinde var olan bu davranışı kendinin yapabilmektedir. Nasıl ki toprak altındaki tohum toprağı yarıp filizlenmedikçe onu fark etmiyoruz, aklımızda tohum olarak var olan bilgiler de filizlenip ortaya çıkmadıkça onları fark edemiyoruz. Fakat fark edemiyor olmamız onların usumuzda olmadığı anlamına gelmemektedir. Öğrencinin bilgiyi tamamen kendinin yapabilmesi için onun zaten kendisinde var olduğunun farkında olması gerekmektedir. Bu noktada öğrenci ben diyebilmektedir çünkü zaten bu bilgi kendisinde vardır. Ben diyebilmesi bilinçli olarak öğrenme isteğini doğurmaktadır.

Öğrencinin beni henüz istek yokken sadece kendini bilmektedir. İstek oluştuğunda ben olumsuzlanmaktadır. Öğrenci istek yokken Ayşe, Fatma, Ali, Hasan vb. bir insandır. Burada ham benlik vardır. Kendinin farkındadır fakat istediğı noktada kendini aşması gerektiğinden yani kendinde eksik olana yöneldiğinden kendini olumsuzlanmaktadır. Eğer öğrenci sadece tahtayı seyrediyorsa ve kendinde değilse yani beninin farkında değilse o zaman istek de doğmadığından öylece duruyor demektir. Öğrenci ne kendindedir ne de istekte yani derstedir. Adeta bir alaca karanlık kuşağında arada bir yerde kaybolmuş durumdadır. Öğrencinin dikkatini çekilip bilinci derse yönlendirildiğinde o zaman öğrenen olarak benliğinin farkına varır. Kendinde eksik olana yöneldiğindeyse kendini olumsuzlamıştır. Artık tamamen kendinde eksik olanda yani öğretmenin öğretmeyi istediğı konudadır. Eğer öğrenci bu noktada kalırsa kendini bilmez bir divaneye dönecektir. Çünkü adeta kendini kaybetmiş olacaktır. İstediğı şeye yönelme noktasında kendini olumsuzlayan kişi istediğı şeyi kendine katarak o şeyi olumsuzladığı zaman artık daha varsıl ve özgür bir insandır. Konuyu bir örnekle açıklamaya çalışalım. Böylece öğrenme sürecinin temel öğeleri olarak belirttiğimizi; olumsuzlama, mücadele, çalışma, yaratma, dönüşüme uğratma ve keşfetme kavramlarını da örnek içinde açıklama fırsatı bulmuş olacağız.

Öğretmenin derste Pisagor’un bağıntısını anlatmaya çalıştığını düşünelim. Öğretmen elbette bu bilgiyi kendisinin yapabilmiş, özgür bir insan olmalıdır. Başlangıçta öğretmen bütün dikkatleri üzerine çekerek öğrencilerin bilinçlerini kendi üzerine toplayıp onları yönlendirme olanağı yaratmalıdır. Bunu yapmak için sınıftaki uğultunun üzerine çıkacak yüksek bir ses çıkarabilir ya da sınıf içinde dolaşıp öğrencilerin yanlarına giderek yavaş yavaş susmalarını derse dönmelerini sağlayabilir. Bunu yaptıktan sonra öğretmen “nasıl oluyor da yıkılmayan binalar yapabiliyoruz?” gibi bir soru ile derse başlayabilir. Bu sorudan sonra öğrencilerin doğal bilinçleri ile yaptıkları yüzeysel genellemelerden oluşan yanıtlar gelecektir. Bu yanıtlar aslında merakın, bilmemenin, sahip olamamanın verdiği huzursuzluğu kolay yoldan aşma mücadelesinin örnekleridir. Aynı zamanda öğretmenin öğrencilerin bilinçlerini konuya yönlendirdiğini gösteren ilk işaretlerdir. Bu noktada öğretmen henüz uyandıramadığı ve bilinçlerini

konu üzerine yönlendiremediği öğrencileri adları ile çağırarak onlara konu ile ilgili fikirlerini sorabilir. Eğer öğrenci bir fikrim yok derse, aklına geleni söyle veya diğer arkadaşlar söyleyeceklerini söylesinler bu sırada düşünme şansı doğar vb. şeyler diyebilir. Tabi bunu diyen öğretmen mutlaka bu öğrenciye geri dönmelidir. Öğrencilerle geçirilen bu ilk aşama sırasında öğretmen, öğrencilerin söyledikleri yanlışları, onların benliklerine saldırmadan (hayatımda hiç bu kadar aptalca bir cevap duymadım, bu sefer de saçmalamayı başardın, bu sınıftan bıktım vb. tepkiler vermeden) onlara yanlış cevap verdiklerini göstermelidir. Böylece öğrencide bunu bilmiyoruz ve kolay yoldan buna ulaşamayacağız duygusu uyanacaktır. Öğrenci bu aşamada öğretmenin anlatacaklarına dinlemeye artık isteklidir. Çünkü kendisi bilmemektedir ve eksiktir.

Öğretmen yıkılmayan yapıların yapılabilmesinin temelinin Pisagor bağıntısı olduğunu belirttiğinde öğrencide merakın, isteğin ikinci aşaması başlar. Artık Burada Pisagor bağıntısının ne olduğunu öğrenmek isteği doğar. İşte öğrencide bu istek oluştuğunda öğrenci kendini *olumsuzlamıştır*. Çünkü öğrencinin bilinci artık kendinde olup kendini düşünmediğinden, kendinin farkında değildir. Öğrenci Ahmet kendi benliğini (Ahmet'i) düşünmediğinden Ahmet kendinin (Ahmet'in) farkında değildir. Ahmet'in beni ders anında Pisagor'un bağıntısını düşünür haldedir. İşte olumsuzlama budur. Ahmet kendini olumsuzlamıştır, kendisinde de olan fakat henüz kendisinin yapamadığı Pisagor bağıntısı Ahmet'in benliğini adeta ele geçirmiştir. Bu düşünce Ahmet'te de olan Pisagor bağıntısını açılması için zorlamaya başlamıştır. Nasıl bir çiçek tohumunun açılması için bakıma, beslenmeye gereksinimi varsa Ahmet'in aklında da var olan ve Ahmet'in üzerine düşünmeye başladığı Pisagor bağıntısının açılması için beslenmesi gerekmektedir. Kısacası eğitim ve öğretimin tam olarak gerçekleşmesi için öğrencinin olumlu eğilimi ve bilgiyi açığa vurmaya yetinen seyredışı yeterli olmamaktadır. O halde olumsuzlayıcı isteğin ve ardından gelen öğretmen tarafından verilen bilginin dönüşüme uğratılması için öğrencinin eylemde ve çabada olması gereklidir. Yani öğrencinin beninin, bir isteğin beni, yani etkin bir ben olumsuzlayıcısı olması gerekmektedir. Öğrencinin beninin, bilgiyi dönüşüme uğratan, bilgiyi emerek, yutarak kendini yeniden yaratan bir öğrenci beni olması gereklidir.

İşte Ahmet olumsuzlamayı yaşadığı noktada artık beslenmek için çaba harcamaya hazırdır. *Çaba* dışarıdan gelenin içerdekini açmasının kolaylaştıracağı için dışarıdaki ni alma sürecidir. Bu noktada Ahmet için çaba öğretmeni dinlemektir.

Ahmet önce eksik olduğunu farkına varmış, sonra eksikliğini giderme isteği duymuştur. Bu istek kendini olumsuzlamasına neden olmuş ve onu çaba göstermeye hazır hale getirmiştir. Şimdi olumsuzlamayı aşmak (olumsuzlamak) istemektedir çünkü ancak bu sayede tekrar kendi yani Ahmet olabilecektir. Ahmet bu noktada çaba harcar ve öğretmenin anlattıklarını dinlemeye başlar. İşte Burada Ahmet varlığa değil başka bir insanın isteğine yönelmiştir. Çünkü öğretmenin isteği de öğrenciye konuyu anlatıp kendi kendisine öğretmenliğini kanıtlamaktır. Ahmet öğretmenin anlattıklarının dinleyerek öğrenme çabasına girer. Fakat bu yetersizdir çünkü öğretmenin anlattıkları öğretmenindir, Ahmet'in değildir. Oysa öğrenmek sahip olmaktır. Öğretmenin

anlattıkları Ahmet'in aklını besleyebilir fakat Ahmet'in kendi eylemi olmadan aklın açılması mümkün değildir. İşte bu nedenle Ahmet'in mücadelesinin devreye girmesi gerekmektedir. Ahmet artık çabanın ötesine geçip, öğrenme için mücadele etmesi gerekir. *Mücadele* kişinin öğrenme noktasında kendi eylemini ortaya koymasidir. Ahmet ve Pisagor bağıntısı arasında bir boğuşma başlamalıdır. Öğretmenin anlattıklarını dikkatle dinledikten öğretmenin çözdüğü soruları takip ettikten sonra Ahmet bu noktada öğreneceğine artık inanmıştır. Çünkü dersi anladığını düşünmektedir. Burada öğretmen çocuklara kendileri çözmeleri için sorular vermelidir. Ahmet Burada soruları çözmek için mücadele etmeli ve çalışmalıdır.

Çaba ve mücadele birleşmiştir. Böylece Ahmet kendinde olan Pisagor bağıntısının açıklama sürecini sürdürmektedir. Öğretmenin anlattıkları Ahmet'te *dönüşüme* uğramaktadır. Çünkü Ahmet öğretmeni kulağı ile dinlemiş, öğretmenin çözdüğü soruları gözleri ile görmüştür. Duyu verileri değişken olduklarından ve ortamdan geçerek geldiklerinden öğretmenin kendi aklında var olanı Ahmet'e eksiksiz aktarması olanaksızdır. Bu nedenle Ahmet kendi mücadelesi ve çalışması ile yani soru çözerek kendisine dışarıdan gelen verileri tıpkı yediğimiz etin öğütülmesi, sindirilmesi ve kana karışması sürecinde proteine dönüştürülmesi gibi Ahmet'te öğretmenden gelen duyu verilerini dönüştürerek kendi bütününe ulaşmaya çalışmaktadır. Bu mücadele Ahmet'in kendi aklında var olan Pisagor bağıntısını keşfedinceye kadar devam eder. Ahmet Pisagor bağıntısı ile ilgili sorular çözerek kendide olanı dışarıda bulmuş ve böylece kendinde olan tohumun açılmasını sağlayarak onu *keşfetmiştir*. Bu aşamada Ahmet'te "Aaa! Bu böyleymiş" duygusu oluşacaktır. Açığa çıkan bilgiyi Ahmet'in tamamen kendisinin yapabilmesi için o bilgiyi kullanarak onu öğrendiğini kendi aklına ispat etmesi gerekmektedir. Tıpkı konuşmaya yeni başlayan çocukların sürekli konuşmaları ve kendilerince sözcükler yaratmaları gibi Ahmet de Pisagor bağıntısını pek çok şeyi açıklamak ve anlamakta kullanmaya çalışacaktır. Böylece Pisagor bağıntısı ile yeni açıklamalar *yaratabilecek*, yeni sorular üretebilecek, yeni fikirler geliştirebilecektir. Bu süreçte kendi aklına aşık olacaktır. Bu süreci aştığında da Pisagor bağıntısını olumsuzlamış olacağından tıpkı yürümek, konuşmak, çatal bıçak kullanmak, yüzmek, toplama çıkarma yapmak gibi kimsenin ondan alamayacağı, ipotek koyamayacağı, icraya veremeyeceği kendisinin sahip olduğu ve böylece kendisini daha insan yapan bir özgürlük unsuru olacaktır. Ahmet için artık Pisagor bağıntısı eli kolu, ayağı gibi doğduğundan beri sahip olduğu bir şey haline gelmiştir. Yani Pisagor bağıntısını da olumsuzlayarak kendine katmıştır ve Ahmet daha insan yani daha Ahmet olmuştur.

5. Sonuç

Akılcı istek kuramı doğada var olan ve doğanın işleyişini sağlayan yasaların kavramlar olarak bizimde aklımızda olduğunu öne sürmektedir. İnsanı insan yapan kendi aklına dönerek bu yasalara ulaşabilmesi ve bu sayede özgürleşebilmesidir. Bunun gerçekleşebilmesi için kişinin duyu verilerine dayalı analitik doğal bilinci aşip kendi aklına dönebilmesi gerekmektedir. Böylece tohum açılarak bütün haline gelecektir.

Kişi bu bütün haline gelen bilgi ile bütünleşerek hem git gide daha gelişmiş hem de daha özgürleşmiş bir insan haline gelecektir. Akıl yasa olduğundan ve yasa eşit olduğundan, akıl herkeste eşittir. Bu nedenle akla uygun olanı yetenek, beceri, ve zeka düzeyleri farklı da olsa kendilik bilinci geliştirmiş yani düşünme aşamasına çıkabilmiş bütün insanlar öğrenebilirler.

Öğrenimin gerçekleşmesi için öğrenenin aklında var olan yasanın kendi dışındaki hali ile karşılaşması gerekmektedir. Bu karşılaşma gerçekleştiğinde kişide istek oluşacaktır. İstek öğrenenin eksikliğinin farkına varıp bunu kapatma yönündeki dürtüsü olduğundan öğrenme sürecini başlatan ve sürdüren unsurdur. İsteğin orta çıkması isteyen bir benin olmasına bağlıdır. Yani öncelikle bilincin ortaya çıkması gerekmektedir. Kişi önce kendisinin isteyebilen, düşünebilen ve öğrenebilen bir varlık olduğunun bilincine varmalıdır. Bilinç kazanımı iki buçuk, üç yaşlarında açıkça ortaya çıkar bu aşamadan sonra artık kişi doğanın sadece bir unsuru değil aynı zamanda bilinç sahibi biri olarak onun dönüştürücüsüdür. İlk aşamada duyu verilerine dayanan bilinç doğal bilinçtir. Öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrenenin doğal bilincinin aşılması gerekmektedir. Bu da eğitimle olmaktadır. Eğitim sürecinde öğretmenin en önemli görevlerinden biri öğrencinin bilinci akla yönlendirmektir. Böylece öğrenen varlığı değil fakat başka bir isteğe istek duyacaktır. Başka bir isteğe duymak demek yasaya istek duymak demektir çünkü yasa yaşamdır başka bir isteğe istek duymak da yaşamı geliştireceğinden bu durumda kişi yasaya istek duyuyor demektir. Öğretmen öğrencinin bilincinin akla yönelmesini ve kendi öğretme isteğine istek duymasını sağlamalıdır. Bunu yapabilmesi için kendisinin de öğrencinin insani eksikliğine yani öğrenimde eksik olan kısmına yönelmesi gerekmektedir. Öğretmenin öğrencide isteği oluşturup sürdürmesi için öğrencinin bilincinin parçalanmasını önlemesi gerekmektedir. Çünkü bilinç parçalanırsa öğrenci öğreneceği konuya odaklanamaz o zaman da öğrenme gerçekleşmez. Öğretmenin temel görevleri bilincin yönlendirilmesi, isteğin uyandırılması ve bilincin dağılmasının önlenmesidir. Bunun yanı sıra öğrencinin çabası sırasında öğrenciye yardımcı olmalıdır fakat yardımcı olduktan sonra mutlaka öğrencinin o konuyu kendisinin çalışmasını da sağlamalıdır.

Öğretmenin desteği öğrenmek için yetersizdir çünkü öğrenmek kişinin kendinde olanı, kendinin yapmasıdır. Öğrenci bu süreçte öncelikle kendisini olumsuzlayarak bilincinde sadece konuya yer verir. Daha sonra öğrenme çabası içinde öğretmenden, kitaptan, internette vb. dış kaynaklardan gelen verileri elde etmeye çalışır. Bu verileri doğrultusunda alıştırılmalar yaparak verileri kendi bünyesinde dönüşüme uğrattır. Dışarıdan gelen öğrencide olanla uyuyorsa o zaman öğrencide olanı yani aklın tohum halindeki yasasını besler ve gelişmesini sağlar. Yok, dışarıdan gelen insanların kafadan uydurdukları gerçekle, yasa ile ilgisi olmayan verilerse o zaman öğrenci bunları ancak zorunluluk olduğu için ezberler. Bu çaba sonucunda öğrenci yasaya ulaşarak kendini yeniden yaratmış olur. Yasayla bütünleşerek hem kendisini hem çevresini dönüştürür ve yeni açınımlar keşfedebilir. Bu süreçte öğrenci başlangıçta öğretmenin bilinci ile özdeşleşmişken ancak öğretmenin bilincini aşır kendi özbilinci ile kavramı bütünleş-

tirebildiğinde tam olarak öğrenmiş olur.

Henüz oluşum aşamasında olan bu kuramın bütün unsurlarını bir makale sığdırmak mümkün değil. Bu nedenle bu çalışma sadece konunun özünü vererek okuyucuda bu konu ile ilgili merak uyandırmayı ve okuyucu konu üstüne düşünmeye yönlendirmeyi amaçlamıştır. Öğretmen öğrenci ilişkisinde özgürlüğün yeri, özgür okul ve sınıf atmosferinin nasıl olması gerektiği ve nasıl oluşturulabileceği, öğrencinin bilincinin akla yönlendirilmesi için neler yapılabileceği gibi konular gelecek çalışmalarda işlenebilecek konulardır.

6. Kaynaklar

- Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., & Hilgart E. R. (1995). Psikolojiye giriş I. Çev., Atakay, K., Atakay, M., & Yavuz, A., İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Bodrova, E. & Leong, J., D. (1996). *Tools of the Mind*. Prentice Hall. Columbus, Ohio.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Dewey, John (1897) 'My pedagogic creed', *The School Journal*, Volume LIV, Number 3 (January 16, 1897), 77-80. Aynı zamanda informal education archives, <http://www.infed.org/archives/e-texts/e-dew-pc.htm> bulunabilir.
- Dewey, J. (1906). Contributions to education. *Journal of Curriculum and Supervision* (2002), 17, 104-119.
- Dewey, J. (1968). The psychology of elementary education. *UCLA Educator* (1980), 21, 10-16.
- Karpov, Y. V. & Haywood, H. C. (1998). Two ways to elaborate Vygotsky. *American Psychologist*, 53, 27-36.
- Karpov, Y. V. & Bransford, J. D. (1995). L. S. Vygotsky and the doctrine of empirical and theoretical learning. *Educational Psychologist*, 30, 61-66.
- Özbek, Ö. ve Kotaman, H. (2011). *Önce aklımızı sonra çocuklarımızın sütünü çaldılar*. İstanbul: Kendi yayınları.
- Piaget, J. (1979). Relations between psychology and other sciences. *Annual Reviews Psychology*, 30, 1-8.
- Piaget, J. (2008). Intellectual evolution from adolescence to adulthood. *Human Development*, 51, 40-47
- Piaget, J. (2009). Children's understanding of causality. *British Journal of Psychology*, 100, 207-224.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society the development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard

Extended Abstract

The purpose of this study is to introduce rationalist-will theory. Today behaviorism, constructivism, social constructivism and progressive education are dominating field of education. All these theories claimed that source of knowledge is not mind itself. Behaviorists claim that source of knowledge is outside therefore we can reach them through the data we gather with our senses. Constructivists claimed that knowledge occurs through the interaction of individual and environment. Social constructivists asserted that cultural factors are determinant in teaching and learning. Our social environment and our social relations determine our reality. Everyone interacts with the environment differently and therefore everyone can build his or her own knowledge. In fact this bring us to result of everyone creating their own reality. Source of knowledge and laws cannot be outside or interaction of individual with outside because every measurement contains error. Therefore, it will never be adequate to reach universal laws. Then the question is; "how come people reach universal laws such as buoyancy, gravity, Frouier series etc. Rationalists' answer for this question is that source of knowledge is our mind. Human reached these universal laws because laws were already in their minds.

We think that law of nature and law of mind are one and same thing. Therefore we are naming laws that are ruling the universe as laws of mind. There is unification of nature and human. Therefore, laws of mind are equal in everyone and everything. As much as we reach the laws as much as we become ourselves and as much as we become ourselves, as much as we unify with the universe. Reaching these laws bring us freedom. Education supports our endeavors to reach these laws. Therefore, education leads us to freedom. Therefore, in order to develop an educational system we have to know what freedom is.

Freedom is, reaching laws thus rising above the conditions. Learning which leads to freedom; can be defined as development through making what is already in you, yours. This learning, which leads to development, also leads to freedom. As we learn and develop, we become freer human beings. Education support individual's effort to bring out what is already in him or her thus facilitates and accelerates the process. As we see learner is the determinant of his or her own learning. Environmental factors are only factors. They can facilitate the process or they can harden the process. Therefore, one of the most important things in learning process is learner's self-will. Even though learner has concepts as seeds in his or her mind, he or she should raise them and make them his or her own. That required his or her attempt and effort. Will (desire, want) enable attempt and effort. It is initiator and pursuer of learning process. We want things that are missing in us. Therefore, source of will is our incompleteness. In order to have self-will there has to be an individual self who can have desires and wills. Individual self can realize itself; therefore it can realize what is missing. Self-consciousness which is able to form its own desires occur around 2-3 years because by

that time children start to acquire basic skills such as walking, talking, toilet training etc. that partially free them from their parents. As they start to be less dependent to their parents they start to separate themselves from their parents. Thus, as thinking and wanting part of human conscious occurs.

At the beginning conscious depend on external inputs. We call it natural conscious. Natural conscious try to reach reality by gathering data from environment. Desire of natural conscious is directed to the substances. This kind of desire is a consuming desires therefore it does not support our learning. For example if teacher tell children "I will give you chocolate for every mathematic problem that you solve" teacher directs children's desires to a substance. Now children's conscious will think the chocolate not the question. However, in order to learn children should focus on the problems and they should allocate mental sources for finding the solution of the questions. During the education process teachers' first task is to direct conscious of students to what is real, what is good, what is beautiful because these are will of mind. During teaching-learning process teacher should be directed to wills of students and students should be directed to wills of teacher because what is missing in teacher is proving himself-herself as a teacher and what is missing in students are knowledge that teacher is holding. Therefore, teacher can find him-herself as teacher in students and students can find themselves as more develop human in teacher. If we turn back to our mathematic example, teacher can ask about the things that humanity achieve through mathematics. For example "how we build bridges?" Children will make guesses with their natural conscious. This is the first phase of desire. Teacher will talk about their answers and show them why their answers are not right. Now students will want to learn the right answer. Students become demanding. They will start to demand the knowledge from the teacher. Now teacher can explain the subject and provide examples. After that teacher should provide practices for students because it is students' own effort which will lead them to freedom.

Learning process of student goes through following processes: Focusing conscious on the subject. At the beginning student's conscious should focus on the subject and should think about the subject that he-she wants to learn. After that student starts to show effort to acquire outside information which will feed inside seed. During this process student is transforming whatever coming him-her from outside because he-she gathering these information with his-her senses. After this phase student starts to struggle with the subject that he-she is learning. Thus, student put his-her own effort such as solving problems, thinking on an idea, etc. to acquire the knowledge and to own it. Once the student acquires the knowledge she-he unifies with it and become one.